

ROBOTCHYJ NAROD

(THE WORKING PEOPLE)

THE "OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.

(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by

THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Mn.
Subscription \$2.00 a year.

Катастрофа в Гілк্রেст, Альберта.

Знова рознеслась по широкому світу сумна вістка про катастрофу в майнах Гілк্রেст.
Дня 19 червня, о пів десятиї години рано наступила в майні страшна експлозія газу. Майнерська труба гула биморганом, взиваючи мешканців містечка на поміч робітникам під землею, які кінчили своє життя в страшних муках горючого газу. Телеграфічні та телефонічні апарати рознеслись по всіх околицях містечка звиваючи лікарів та фармацевтів на поміч оказалась неможливою, бо газ так був розсіяний, що побивав навіть тих, котрі стояли близько норів.

Жінки і діти завели такий плач за своїми мужами та батьками, що ніхто не міг їх успокоїти.

Того самого дня перед вечером обі галі були наповнені групами в три ряди. Два вози не переставали возити спалені тіла робітників з майни до галі. Одні з повідриваними головами, другі з повідриваними руками, ногами, а ще інші порозривані так страшно, що куски їхнього тіла збирали до мішків мов грудки землі. Померші виглядали спалені мов вуголь, уста широко отворені, а очі покінчалювані глибоко в голову. Доколя майні галі з групами нічого не було чути крім страшного плачу.

В неділю одних трунів похоронили, а на їх місце в галі вклали свіжих видобутих з майни. Музика безперестанно грала жалібні пісні а присутні скроплювали слезами дорогу до могил своїх мужів, батьків, братів та товаришів.

В пару днів по катастрофі, околиця Гілк্রেст замовкла, хати опорожнились, все заммерло. Передше вечерами наші українські робітники забавлялись, читали, співали, а нині входи занувала мертва тишина; тільки дера шумлять сумно та плачуть за своїм цвітотом, який загинув в проклятих норах глибоко під землею.

Далеко на північ від Гілк্রেст в одній хвилі виресли довгі та широкі могили, в когріх спочивають наші найкращі борці, наші любі брати товариші, цвіт, який прикарпував цілу околицю Гілк্রেст.

Жаль серце стискає коли погляну на часописи, на книжки на бібліотеку, що полинались в відділі, що все лежить тепер спокійно ніким не рухане.

Підчас катастрофа було в майні 238 робітників, з чого виворотано живих лише 49. Решта 189 спочивають вже в темній могилі.

За погибшими плаче не лише околиця Гілк্রেст, не лише їхні товариші в Канаді, а й ціле село Карлів, Сянтинського повіту, яке втратило своїх шістьох синів, які від молодих літ належали в Карлові до „Січи“, а тут до Укр. Соц. Дем. Партії, та боролись о кращу долю аж до темної могили.

Ю. Сандуляк.

Українські робітники, котрі загинули в Гілк্রেст підчас катастрофи в майні:

ПОВІТ СЯТИН, СЕЛО КАРЛІВ:

Д. Сандуляк, Д. Костинюк, П. Семотюк, І. Федорук, І. Ткачук, М. Скурган.

ПОВІТ СЯТИН, село Велелуї:
К. Космич.

ПОВІТ КШАДОВ, село Бабіце:
С. Косцельник.

ПОВІТ СОКАЛЬ, село Яструбиці:
П. Гнатів, Р. Равлик, В. Запесоцький, Ф. Квасниця, В. Квасниця, І. Мудрий, П. Кінах, М. Кіпріянчук.

СЕЛО ЧИ МІСТО КРОВІДА: Стефан Малачук.

ПОВІТ ЗАСТАВНА, село Врідок:
Я. Андріашук, І. Андрушко, Т. Курієць, В. Ілюк, І. Сандул, І. Загара.

ПОВІТ ЗАСТАВНА, село Дорошівці: І. Будзіньський.

ПОВІТ ЧЕРНІВІЦІ, село Мамаївці:
Ю. Демчук, Н. Демчук, М. Томашевський, Вапківці: Н. Кузенко.

Гардентон, Манітоба: Фармер М. Теран.

Др. Френк Крейн.

Голоси утомлених.

Я стояв при одній з міських драм, де виливають струя людей, що беруть передміські поїзди. Вечір був на небі, вечір був на обличчях кругом мене, вечір був у моєму серці.

В мені суворість, напруженість, безпощадність боротьби вернули домі.

Я ждав на колійовій стації і бачив утомлених, негослених мужчин, як садили неворушно, або спали від утоми. А змєрнілі жінки, в томлені, в томлені, в томлені, з упертими дїтьми спинаючими за спідницю — малі, повні і сильні істоти, пожирючі слабих і падаючих; так вони віддають своїх ранених.

Я придивлявся армії робітників виходячих по скінченім дні з фабрики; несучи бляшані коробочки ледви волікли тяжкі ноги; кідькох сьміяло ся, наче згальванізовані на хвилину жкимсь дотепом, але більшість з них гляділа в перед себе остовпілими очима.

Я бачив матір шістьох, положила до ліжка наймладше своє і сама усеїла прамліваючи, наче той вісьлюк опікований тигарем понад свої сили; і заснула вона не роздягнувшись, так була дуже утомлена.

Я бачив комедійного актора, що бувало спонукує тисячі людей до голосного сьміху; він вертав від дверей сцени, а втомі видовжжала його лице і уста його прибирав гіркий усьміх бездольного.

Я бачив у століці самітнього хлопця, як прийшов у свою темну, підлу кімнатку, скинув черевик, так як вьязенє скидає ланцюхи, і усеїв узявши голову в руки, за надто утомлений, щоб іти до ліжка.

Я бачив дівчину-робітницю, як усеїла на часочок, щоб спочити, думаючи, що ніхто не бачить; цілу ніч пересиділа прамліваю хорої сестри.

Я бачив пригорбленого чоловіка у витертому сурдути і обшарпаних штанах; пізно ночью він крадькома в

війшов у парк і усеїв на лавці, розложив газету на колінах і за хвилину вже спав.

Я бачив утомлених морально: як хлопця, утомлений розлукою від приличности, забрав у шиню і почав пити; як дівчину, втомлена боротьбою чесноти ради, не встояла і завалилась і завілялась у плесо потуглених душ.

І бачив я кріпких мужчин, зраджених і обезславлених, як їм обридло життя.

І я бачив старих мужчин і жінок утомлених, бо надія покинула їх, одушевлена пронало, розчарована обійняло: і вона затужила за спокоєм і смертю.

І бачив я каліку — безталанного і раненого, такий в томлений, в томлений, в томлений.

І бачив я всі невдачі, всіх тих, що не були сотворені з матерії на стільки доброї, щоб витрати в погоні і борбі за успіхом; вони стояли жалісні, безнадійні, огірчені.

Цілий свїт здавав ся такий втомлений, втомлений втомлений.

Як-би ни тих двох друзів, людськість не витрима ла-б.

Двома зі друзями з сон і смерть.

З „New York Globe“ переклав Д. Б.

Християнський комунізм.

Вступ.

Нераз приходить ся стрічати соціалдемократам із закидом, що вони хочуть розділити майна багатих поміж бідних. Одні говорять се навмисне, щоб відстрашити від соціалізму дрібних властителей, а другі повторюють се, бо не розуміють соціалістичної програми.

В дійсности соціалістична програма на жаднім місці не голосить ділення майна і власности. Як раз соціалдемократія виступає проти розділу, який якраз тепер і кривдить міліони бідного народу.

Вся теперішня кривда походить від сего, що великі багатирі (фабриканти, капіталісти, дідичі) розділили між себе всі знаряди, які випрацьовують багатство, як машини і землю. Коло цих знарядів працюють міліони робочих людей.

Знаряди в руках сєї маси витворює величезні багатства. А хто з них має хосен? Не той, що працює, а той, на яким стоїть записаний лави зари. От соціалдемократична наука говорить, щоб ті знаряди, як фабрики і землю відобрати від тих, що на них працюють а віддати загальному; фабрики до цілковитого ужитку робітникам а землю мужикам.

Ще при сїм зазначу наша програма виразне, що знесенє приватної власности на ті знаряди має змисл лише у величїм підприємстві. За то в малім підприємстві є приватна власність на знаряди його підставою і не може бути знесена.

Отсе чичить ся лише що до знарядів праці. А що до овочів праці, то наша програма стоїть за тим, щоб кождий мав за свою цілковиту власність то, що він запрацює, щоб йому се ніхто не сьмів відобрати.

Словом, соціалдемократи ждають, щоб великі підприємства (фабрики і лани) стали спільним добром а багатство, що з них походить, аби було добром тих, що на них працюють.

Як бачите, нема тут ніякого ділення, лише велика справедливість, один можливий спосіб, щоби нужда для працюючих зникла.

Сей спосіб господарки називає ся чужим словом

колективізм.

Інше-значінє має ко лних віках людства і ще й т Комунізм проповідували в ровини аж до нинішних ча (Соціалізм, як відомо, нау комунізм проповідували п сєї комуністичної науки п наші чини. Комунізм жада тво і ввроблене багатство б Що властиво жадає христі даємо низше статю. Статя ціалістичного ученого Кар

Як повстає

Сей твір переложив баром появить ся книжко ввше сказано противить хоче все ділити або все у побожні християни повин ли вони виступають прот пають вони проти соціал християнської науки.

Християнсь

Тому, що християнсь характер, через те стремі організації. Сама апосто лів) свідчить про се:

„Пробували-ж у нау (общині), і в ламанко хлі були в купі, і все було в ати та достатки і ділили ба“ (Діянія сьв. апосто

„Множество вірних і ні один, що мав, не ка не був; хто б був власт

продавши, приносили гр іх у апостолів, і роздан ло“ (Діянія, гл. 4. в в

В 5 розділі тих діян го жінку Сафіру, що, с вьсо громаді, лиш части За те здопусгу бож

Іван

великий критик свого ч свої писання до висне-це нізму, змалював його с прамітми. В однійця 98 каже таке:

„Доброта була між ку, бо так щедро відда нами. Бо не давали одн в себе, ані не давали т Вони зрівнували нерівн достатках; та робили в хто не важив ся давати потребував, ані не дар у ніг апостолів, щоби

Чого хто потребував, з з приватного. Через те ані вивисшувати ся“

„Коли-б сегодня т леко щасливіше і бо щасливішими від бог а бідний став би бог

ного бога від Вавилон сали собі державні за божими заповідями.

Вчені знають і т не було, що то з виду як відумуєть ся різні вісгях чи байках. Вч се вчать на унівє школах, а людям оп і кажуть в ті байки

Дивно, що в д наука: одна для роб дає правдивого знан університетах, яка д закрите для народу.

І тому все що в з в с я ч о л о

Не всі вчені вло ми казками про Ада досліджували приро дали щось нове, та звідки взяв ся чоло

чому та або ся річ та Все шукали за прич дія ся. Бо без пр сьвітї.

Оглядаючи люд щли в долішнім кін

ЕВГЕН ГУЦАЙЛО.

Звідки взяв ся чоловік?

Малій вимок з дерева знани.

До читача.

Читаю! Пишу для тебе отсю історію чоловіка дуже коротенько. Вчені люди ма ють на кожду найменшу річ, порушену тут мною, цілі великі книги, а я хочу то бі розказати те все на небагатых сторін ках, та ще так, щоб ти зрозумівсе. Дещо зось тут змалюване лиц порівнанєм і як би те саме сказати науковим способом, то воно виглядало би трохи відмінно, але будь певний, що ті порівняня так дібрані, що все, що тут знайдеш, наука не може опрокидувати.

Знайдуть ся люди, що скажуть тобі, що се все, що тут написане, неправда. На коли се скаже невчений, то не дивуй ся; наколи се скаже і вчений, але не природ ник, то також не дивуй ся, бо між вчени ми є багато таких людей, котрі з природ них наук знають нераз менше, чим прос толюдин. Але знайдуть ся вчені пани, ко ті знають те все і вірять в те все, що тут

написано, а тобі заперечують та скажуть, млі польової, і вдихнув йому в ніздрі жи що се все неправда. Так знай же, що його ве дикане, і став чоловік душею живо

Потім, — оповідає Мойсей в третій главі, — напустив бог сон на першого чо ловика Адама, винав йому ребро і зробив з нього жінку йому, Еву.

Правда, як вигідно, як гарно. Не тре ба й думати вже про се, бо Мойсей подумав за нас і записав про ту чудерна чьку історію.

Одно лиш забув написати оттой Мой сей і забули про те і ті, котрі перепису вали його книги. А саме забули написати, хто розказав се Мойсейови? Він же не був при тім, і самий Адам не знав про се, бо коли бог ліпив його з глини, то він ще не свідомий. А бог не розказував йому сьо го.

Дальше ще і те але, що Мойсей не по числив собі ребер, чи всі вони у нього бу ли, чи ні. Бо ось у нас по обох боках гру дий не хибує ані одного ребра; у кождого 12 пар.

Я думаю, що Адам також не умів чи слати ребер, бо се була наскрізь невчена людина. Школи не було в раю, не мав ро дичів, щоб вчили його. досьвіду не мав,

„І создав господь бог чоловіка з зе